

Vereenvoudiging btw-aangifte: beter iets dan niets

De Europese Commissie wil de btw-aangifte voor bedrijven in de Europese Unie vereenvoedigen door een standaard btw-verklaring in te voeren in alle lidstaten. Omdat elk land de aangifte zo uitgebreid kan maken als het wil, lijkt het voorstel van de Commissie op z'n best een stapje in de goede richting.

FINANCIËN

De regelingen rond btw-teruggave verschillen in de EU van land tot land, met veel papierwerk en daaraan verbonden kosten tot gevolg voor bedrijven die over de grens ondernemen. Volgens Europees Commissaris Algirdas Semeta (Belastingen) kan standaardisering het bedrijfsleven tot 15 miljard euro per jaar opleveren. Het aangiftemodel dat hij onlangs presenteerde, is eenvoudiger dan de modellen van de meeste lidstaten, omdat er minder informatie wordt gevraagd. Bovendien wordt de verplichting die in sommige lidstaten bestaat om een btw-jaaroverzicht in te dienen, afgeschaft. Een andere vereenvoudiging is dat de btw-aangifte in de toekomst overal in de EU langs elektronische weg kan worden ingediend.

Nieuwe eisen

Er valt wel wat af te dingen op het voorstel van de Europese Commissie. De standaard btw-verklaring bevat weliswaar slechts vijf verplichte onderdelen, maar de lidstaten krijgen de mogelijkheid bedrijven om aanvullende gegevens te vragen. Het aantal gegevensvakkens kan worden uitgebreid tot maximaal 26. De

Commissie noemt dit een 'enorme verbetering' ten opzichte van de huidige situatie, waarin een aantal lidstaten van bedrijven eist om tot wel honderd vakken in te vullen. Juist vanwege die 21 optionele gegevensvakkens zijn VNO-NCW en MKB Nederland niet bepaald enthousiast over het voorstel. Omdat EU-landen nog steeds kunnen vragen om veel aanvullende informatie, blijven binnen de EU grote verschillen tussen de aangiften bestaan, menen de ondernemingsorganisaties. Van een echte standaard is dan ook geen sprake. En daaraan hebben ondernemers, die in de EU-landen toch al met veel verschillen op btw-gebied te maken hebben, nu juist behoefte, stelt Janny Kamp, secretaris fiscaliteit van beide ondernemersorganisaties.

Ondernemers hebben grote moeite met hoge aanpassingskosten

Een voorbeeld van een goede btw-aangifte is die van Nederland, die in totaal vijf gegevensvakkens bevat. 'Kernpunt is dat de Nederlandse aangiften zuiver zijn gericht op het vaststellen van de belastingschuld. Daarom bevat die aangifte niet meer dan noodzakelijk is,' legt Kamp uit. De Europese Commissie heeft gekozen voor een compromis, dat ook nog eens verplicht is. De ondernemingsorganisaties vrezen hoge aanpassingskosten zonder substantiële winst op het gebied van administratieve lasten. 'Wij gaan ons, ook in Europees verband, inspannen voor verbeteringen,' aldus Kamp. Een milder oordeel over het Commissievoorstel komt van Redmar Wolf, bijzonder hoogleraar indirecte

belastingen aan de Vrije Universiteit en adviseur bij Baker & McKenzie. 'In het ideale geval zouden er slechts vijf boxen zijn, natuurlijk. Maar deze btw-wijziging wordt alleen ingevoerd als alle EU-landen ermee akkoord gaan, dus er moest een compromis worden gesloten.' Het voorstel is weliswaar geen fundamentele wijziging van het btw-stelsel, maar volgens Wolf leidt het wel degelijk tot een bepaalde mate van uniformering, omdat de afzonderlijke landen nu nog heel uiteenlopende aangiftemodellen hanteren. De verschillende btw-regelingen zijn een groot obstakel op de interne

markt, volgens Wolf, dus standaardisering had veel eerder moeten gebeuren. Maar, zegt hij tegelijkertijd: elke verbetering is beter dan geen verbetering. 'Het is een stapje in de goede richting,' aldus Wolf. 'Hier van gaat een duidelijke boodschap uit naar lidstaten dat het btw-stelsel vriendelijker voor bedrijven moet worden ingericht.'

Pluspunt

Als alle EU-landen instemmen met het voorstel, gaan ondernemers er volgens hem op vooruit, omdat ze minder tijd kwijt zullen zijn aan de btw-aangifte.

Let wel: het is helemaal niet gezegd dat alle landen daadwerkelijk zullen instemmen met een nieuwe btw-standaard. De Europese lidstaten moeten namelijk nationale wetgeving met betrekking tot btw aanpassen, evenals de systemen waarmee de btw innen. Dit zal gepaard gaan met substantiële kosten, verwacht de hoogleraar. Het is maar de vraag of alle lidstaten overtuigd kunnen worden van het belang daarvan, onder de huidige economische omstandigheden.

Ana Karadarevic

De regelingen rond btw-teruggave verschillen in de EU van land tot land. Volgens de Europese Commissie kan standaardisering van de regels het bedrijfsleven tot 15 miljard euro per jaar opleveren. Foto Peter Hilz/HH

Initiatiefwet Huis voor Klokkenluiders onder vuur

Klokkenluidersinstanties uitten forse kritiek op een initiatiefwet waarmee een Huis voor Klokkenluiders wordt opgericht.

CRIMINALITEIT EN OPENBARE ORDE

De kritiek komt van Harm Brouwer, voorzitter van de Onderzoeksraad Integriteit Overheid en tot 2011 topman bij het Openbaar Ministerie, Martin van Pernis, voorzitter van het Adviespunt Klokkenluiders en Sylvie Bleker-van Eyk, kwartiermaker bij de in oprichting zijnde Onderzoeksraad Integriteit Markt. Ze richten zich op een initiatiefwet waarmee SP-Kamerlid Van Raak samen met een groot aantal mede-initiatiefnemers klokkenluiders een betere bescherming wil bieden. Hij wil daarvoor een Huis voor Klokkenluiders oprichten. Volgens de drie criticasters zitten er twee fundamentele 'weeffouten' in het voorstel: zo komen advies en onderzoek in een hand en wordt het Huis voor Klokkenluiders ondergebracht bij de Nationale ombudsman. Ze prijzen echter wel de 'inborst' van Van Raak. De SP'er heeft 'een geweldig idee en een hele mooie mentale instelling', zegt Bleker.

Brouwer vindt dat de komst van het wetsvoorstel 'onmiskenbaar als katalysator heeft gewerkt.'

Nationale ombudsman

Maar ze zetten vraagtekens bij het voornemen om het Huis voor Klokkenluiders onder te brengen bij de Nationale ombudsman. Volgens Brouwer biedt de Grondwet geen mogelijkheid om de ombudsman zaken uit de private sector te laten behandelen, omdat hij zich alleen mag buigen over kwesties bij de overheid. 'Het is nooit de bedoeling geweest hem ook een functie te laten vervullen binnen de marktsector.' Van Pernis, oud-bestuursvoorzitter van Siemens Nederland: 'Het is alsof je tegen de slager zegt dat hij brood moet verkopen. Het hoort er niet bij. De wet- en regelgeving voor de overheid is anders voor het bedrijfsleven.' Bleker: 'Als je het bij de Nationale ombudsman neerzet, dan vergelijk je appels met peren.' Volgens Van Raak moet het onderzoek 'echt onafhankelijk' zijn, zegt hij in een reactie op de kritiek. 'Daarom wordt het ondergebracht bij de Nationale ombudsman, dat is een Hoog College van Staat. De reikwijdte van zijn mandaat wordt niet verbreed. Hij blijft hetzelfde

doen. We hebben eerder de Kinderombudsman ingesteld, die ook onderzoek naar private situaties doet.'

Advies en onderzoek

Ook het feit dat het Huis voor Klokkenluiders melders van vermeende misstanden gaat adviseren over de stappen die ze kunnen zetten en vervolgens die melding onafhankelijk moet gaan onderzoeken is een weeffout, meent het drietal. Vanuit het perspectief van de klokkenluider is het niet te begrijpen als het Huis je eerst adviseert en ondersteunt en hem vervolgens aan de tand gaat voelen over of zijn verhaal wel klopt, zegt Van Pernis. 'Dat tast het vertrouwen in de adviseur aan. Ik zou me daar als klokkenluider niet thuis voelen.' Brouwer: 'Het Huis voor Klokkenluiders is er voor de klokkenluiders. Ze krijgen daar advies en begeleiding over hun zaak. Als je op die manier bij de zaak betrokken bent, is het raar als je ook het onderzoek doet. Daarmee kun je de schijn van partijdigheid wekken.' Eerder lieten onder meer de Stichting van de Arbeid (Star) en diens publieke evenknie Raad voor het Overheidspersoneel (ROP) zich al in dergelijke bewoordingen uit over de plannen van Van Raak cum suis. Zij

pleitten voor een 'waterdichte scheidingslijn' tussen beide onderdelen. Van Raak: 'Ik ben het van harte eens dat ze niet in een hand moeten komen. Maar je kunt het ook niet los van elkaar zien, omdat je dan het probleem krijgt dat mensen worden doorverwezen naar onderzoekers, die vervolgens niets met de melding kunnen doen.' Volgens het Kamerlid wordt de kritiek ingegeven door het feit dat de critici klokken luiden als een arbeidsconflict zien. 'Dat is het niet. Het gaat om iemand die een ernstige maatschappelijke misstand aankaart. Het maakt niet uit waar die plaatsvinden.'

Katalysator

De instanties zijn ook ongelukkig met de timing van het wetsvoorstel, dat in mei 2012 is ingediend, maar inmiddels door de actualiteit is ingehaald. 'Van Raak heeft een steen in de vijver gegooid,' zegt Van Pernis, die het voorstel net als Brouwer een 'katalysator' noemt 'voor heel veel nieuwe initiatieven'. Van Raak en zijn mede-initiatiefnemers, die samen een parlementaire meerderheid vormen, verdedigen het wetsvoorstel medio december in de Tweede Kamer.

Van Raak wijst erop dat de wet in mei 2012 al is ingediend. 'Sindsdien zijn er allerlei initiatieven ontplooid door het ministerie. Maar dat is helemaal niet gebruikelijk.' Van Raak en zijn mede-initiatiefnemers, die samen een parlementaire meerderheid vormen, verdedigen het wetsvoorstel medio december in de Tweede Kamer.

Rutger van den Dikkenberg